

آزمون ۱۴ از ۶

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

**پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش دوازدهم - مرحله چهارم
(۱۴۰۱/۰۹/۲۵)**

علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

ریاضی و آمار

۱. گزینه ۴ درست است.

$$\begin{cases} (2, x+y) = (2, 5) \Rightarrow x+y=5 \\ (3, x-y) = (3, 3) \Rightarrow x-y=3 \\ \hline 2x=8 \Rightarrow x=4 \end{cases}$$

$$x+y=5 \xrightarrow{x=4} y=1$$

در نتیجه:

$$x^2 - y^2 = 4^2 - 1^2 = 15$$

۲. گزینه ۲ درست است.

$$f(x) = x^2 + 2x + 2$$

$$\Rightarrow \begin{cases} f(\sqrt{3}-2) = (\sqrt{3}-2)^2 + 2(\sqrt{3}-2) + 2 = (3 - 2\sqrt{3} + 4) + 2\sqrt{3} - 4 + 2 = 5 \\ f(1) = 1^2 + 2 + 2 = 5 \end{cases}$$

$$\Rightarrow 3f(\sqrt{3}-2) - 4f(1) = 3 \times 5 - 4 \times 5 = -5$$

۳. گزینه ۳ درست است.

$$f(x) = x^2 - 2x - 1$$

$$\Rightarrow \begin{cases} f(x+1) = (x+1)^2 - 2(x+1) - 1 = x^2 + 2x + 1 - 2x - 2 - 1 = x^2 - 2 \\ f(x-1) = (x-1)^2 - 2(x-1) - 1 = x^2 - 2x + 1 - 2x + 2 - 1 = x^2 - 4x + 2 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f(x+1) - f(x-1) = x^2 - 2 - x^2 + 4x - 2 = 4x - 4 = 4(x-1)$$

۴. گزینه ۳ درست است.

$$f(x) = 3 + |x-4|$$

$$\begin{cases} x=1 \Rightarrow f(1) = 3 + |1-4| = 6 \\ x=5 \Rightarrow f(5) = 3 + |5-4| = 4 \\ x=7 \Rightarrow f(7) = 3 + |7-4| = 6 \end{cases}$$

بنابراین برد تابع مجموعه $\{4, 6\}$ است.

۵. گزینه ۱ درست است.

دامنه به مجموعه مقادیری گفته می‌شود که x می‌تواند اختیار کند و برد مجموعه مقادیری است که y می‌تواند اختیار کند.
بنابراین:

$$\begin{cases} y=0 \Rightarrow 1-x^2=0 \Rightarrow x^2=1 \Rightarrow x=\pm 1 \\ y=1 \Rightarrow 1-x^2=1 \Rightarrow x^2=0 \Rightarrow x=0 \end{cases}$$

بنابراین:

$$D_f = \{-1, 0, 1\}$$

۶. گزینه ۴ درست است.

با توجه به اینکه $3 < X < 4$ است، در نتیجه $X - 3$ مقداری مثبت و $X - 4$ مقداری منفی است. بنابراین:

$$|X - 4| + |X - 3| = -(X - 4) + X - 3 = 1$$

۷. گزینه ۲ درست است.

$$y = -|X - 3| + 1 \Rightarrow y \begin{cases} -(X - 3) + 1 & X - 3 \geq 0 \\ -(-(X - 3)) + 1 & X - 3 < 0 \end{cases}$$

$$\Rightarrow y = \begin{cases} -X + 4 & X \geq 3 \\ X - 2 & X < 3 \end{cases} \Rightarrow y = 0 \Rightarrow \begin{cases} -X + 4 = 0 & X \geq 3 \\ X - 2 = 0 & X < 3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} X = 4 & X \geq 3 \\ X = 2 & X < 3 \end{cases}$$

تابع در دو نقطه به طول‌های $X = 2$ و $X = 4$ محور طول‌ها را قطع می‌کند، بنابراین فاصله بین طول‌های این دو نقطه برابر است با:

$$L = |4 - 2| = 2$$

۸. گزینه ۱ درست است.

$$f = \{(2, 4), (3, 5), (4, 6), (1, 7)\}$$

$$g = \{(2, 3), (4, 8), (5, 2), (1, 4)\}$$

$$D_{f-g} = D_f \cap D_g = \{2, 4, 1\}$$

$$f - g = \{(2, 1), (4, -2), (1, 3)\}$$

برد $f - g$ به صورت $\{1, -2, 3\}$ است.

۹. گزینه ۳ درست است.

$$f = \{(1, 3), (5, 2), (-2, 1), (2, 4)\} \Rightarrow D_f = \{1, 5, -2, 2\}$$

$$g(x) = \frac{2x - 4}{x - 1} \Rightarrow x - 1 = 0 \Rightarrow x = 1 \Rightarrow D_g = \mathbb{R} - \{1\}$$

$$D_{\frac{f}{g}} = D_f \cap D_g - \{x \mid g(x) = 0\} \Rightarrow$$

$$\{D_f \cap D_g = \{1, 5, -2, 2\} \cap \mathbb{R} - \{1\} = \{5, -2, 2\}$$

$$\{x \mid g(x) = 0\} \Rightarrow 2x - 4 = 0 \Rightarrow x = 2$$

$$\Rightarrow D_{\frac{f}{g}} = \{5, -2, 2\} - \{2\} = \{5, -2\}$$

۱۰. گزینه ۴ درست است.

$$f\left(\frac{1}{2}\right) = \left[-\frac{1}{2}\right] + 2\left[\frac{1}{2}\right] = -1 + 0 = -1$$

$$f\left(\frac{3}{2}\right) = \left[-\frac{3}{2}\right] + 2\left[\frac{3}{2}\right] = -2 + 2(1) = 0$$

در نتیجه داریم:

$$2f\left(\frac{1}{2}\right) + 3f\left(\frac{3}{2}\right) = 2(-1) + 3(0) = -2$$

۱۱. گزینه ۲ درست است.

$$\text{زاویه مرکزی} = \frac{\text{درصد فراوانی}}{100} \times 360 = \frac{40}{100} \times 360 = 144$$

۱۲. گزینه ۱ درست است.

تعداد نمونه‌های تصادفی n عضوی از جامعه‌ای N عضوی از رابطه $\left(\frac{N}{n}\right)$ به دست می‌آید. پس داریم:

$$\binom{60}{3} = \frac{60 \times 59 \times 58}{3 \times 2 \times 1} = 34220$$

۱۳. گزینه ۲ درست است.

$$\bar{X} = \frac{X_1 + X_2 + \dots + X_n}{n} = \frac{7 + 3 + 3 + 10 + 6 + 6 + 6 + 2 + 2}{9} = 5$$

داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم. چارک اول همان میانه نیمه اول داده‌ها است.

$$2, 2, 3, 3, \overbrace{6}^{\text{میانه}}, 6, 6, 7, 10$$

$$\text{میانه نیمه اول داده‌ها} = \frac{2+3}{2} = 2.5$$

$$5 - 2.5 = 2.5 \text{ : اختلاف خواسته شده}$$

۱۴. گزینه ۴ درست است.

$$\bar{X} = 6 \Rightarrow \frac{3 + 8 + 4 + a + 2 + 7}{6} = \frac{24 + a}{6} = 6 \Rightarrow a = 8$$

داده‌ها را مرتب می‌کنیم $\rightarrow 2, 3, 4, 7, 8, 8$

$$Q_2 = \frac{4+7}{2} = 5.5$$

چون داده‌ها زوج است میانه برابر میانگین دو داده وسطی است.

۱۵. گزینه ۳ درست است.

a همان میانگین و b مجموع انحراف معیار و میانگین است، لذا داریم:

$$\begin{cases} b = 7 + 4 = 11 \\ a = 7 \end{cases} \Rightarrow b - a = 4$$

اقتصاد

۱۶. گزینه ۳ درست است.

الف) دولت با تعریف، اجرا و حمایت از حقوق مالکیت، امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می‌بخشد. دولت اجازه نمی‌دهد تا زمانی که فروشنده اثبات نکند که مالک واقعی چیزی است، آن را بفروشد. (صفحه ۵۸ کتاب درسی)

ب) تغییر قیمت کالا، منجر به حرکت بر روی منحنی می‌شود و تغییر سایر عوامل مؤثر بر عرضه، مانند قیمت مواد اولیه و یا وجود ابداعات و اختراعات مربوط به تولید منجر به جابه‌جایی منحنی عرضه می‌شود. بنابراین، کاهش قیمت مواد اولیه و یا وجود ابداعات و اختراعات در زمینه تولید، موجب افزایش عرضه و در نتیجه جابه‌جایی منحنی عرضه به سمت راست و پایین می‌شود. (صفحه ۵۲ کتاب درسی)

(فصل دوم، درس پنجم - فروشندگان یا عرضه‌کنندگان و فرآیند تصمیم‌گیری آن‌ها - درس ششم - بهبود عملکرد بازار)

۱۷. گزینه ۳ درست است.

الف) بخش زیادی از درآمدهای مورد نیاز دولت در ایران از محل فروش دارایی‌های تجدیدنپذیر مانند نفت و گاز، تأمین

می‌شود که درآمدی ناپایدار است؛ زیرا قیمت این منابع نوسان می‌کند و نیز قابل تحریم هستند. (صفحه ۶۴ کتاب درسی)
 (ب) شاید بتوان گفت مالیات بر درآمد اشخاص، مهم‌ترین نوع مالیات است (مانند مالیات بر حقوق و مالیات بر درآمد املاک)
 (صفحه ۶۱ کتاب درسی)

(ج) «عوارض و تعرفه‌های گمرکی» براساس قیمت و ارزش کالاها یا براساس ویژگی‌ها و مشخصات آن‌ها (مانند حجم، وزن و ...) تعیین و دریافت می‌شوند. (صفحه ۶۲ کتاب درسی)

(فصل دوم، درس ششم - مالیات مستقیم - مالیات غیرمستقیم - عوارض و حقوق گمرکی - سایر درآمدهای دولت)

۱۸. گزینه ۱ درست است.

در این نمودار در نقطه (الف) همه منابع، صرف تولید اسلحه می‌شود و محصول کره تولید نمی‌شود. در مقابل، در نقطه (و) همه امکانات تولید صرف تولید محصول کره می‌شود و اسلحه تولید نمی‌شود. در نقطه (ز) و تمام نقاطی که زیر منحنی مرز امکانات تولید قرار دارند، به دلیل عدم استفاده کامل از منابع و امکانات تولید، ترکیب بهینه‌ای از تولید دو کالا نداریم و بخشی از منابع بلااستفاده می‌ماند. در نقطه (ه) نسبت به نقطه (د)، کره بیشتری تولید می‌شود و تولید اسلحه، کاسته می‌شود. نقاط خارج از مرز امکانات تولید، مثل نقطه (ح)، به دلیل نبود منابع کافی تولید، قابل دسترسی نیستند.

(صفحه ۳۶ و ۳۷ کتاب درسی) (فصل اول، درس چهارم - الگوی مرز امکانات تولید)

۱۹. گزینه ۴ درست است.

«مازاد عرضه» یا «کمبود تقاضا» در بازار یک کالا، زمانی رخ می‌دهد که قیمت‌ها بیشتر از سطح قیمت تعادلی باشند. بنابراین میزان تقاضای مصرف‌کنندگان کاهش می‌یابد و مازاد تولید و عرضه ایجاد می‌شود. همین امر سبب می‌شود برخی از تولیدکنندگان برای پیدا کردن مشتری، از قیمت خود کم کنند؛ در نتیجه تقاضا برای کالا افزایش می‌یابد و بازار به سمت تعادل می‌رود. (صفحه ۵۳ کتاب درسی) (فصل دوم، درس پنجم - تعادل در بازار)

۲۰. گزینه ۲ درست است.

نوع مالیات هر یک از موارد مطرح شده در سؤال، عبارت‌اند از:

«عوارض نوسازی» و «بهای نظافت شهر» ← عوارض شهرداری

«مالیات بر لوازم خانگی وارداتی» ← حقوق و عوارض گمرکی

«مالیات بر ارث» ← مالیات بر دارایی یا مالیات بر نقل انتقال دارایی

«مالیات بر دخانیات» ← مالیات بر مصرف

(صفحه ۶۱، ۶۲ و ۶۳ کتاب درسی) (فصل دوم، درس ششم - انواع مالیات)

۲۱. گزینه ۱ درست است.

(الف) قیمت ۲۰۰ تومان، کمتر از سطح قیمت تعادلی است؛ در نتیجه شاهد وضعیت مازاد تقاضا (کمبود عرضه) در بازار هستیم. برای محاسبه میزان مازاد تقاضا در بازار کافی است که میزان تقاضا را از عرضه کم کنیم؛

میزان عرضه - میزان تقاضا = مازاد تقاضا

$$۴۰۰ = ۸۰۰ - ۴۰۰ \text{ : مازاد تقاضا}$$

(ب) سطح قیمت ۳۵۰ تومان به دلیل اینکه بیشتر از سطح تعادلی است، با وضعیت مازاد عرضه (کمبود تقاضا) مواجه است؛ بنابراین عامل کاهش قیمت کالا، بازار را به تدریج به سمت شرایط تعادل نزدیک می‌کند. (صفحه ۵۳ کتاب درسی)

(ج) حداکثر میزان درآمد عرضه‌کننده در نقطه تعادل است. بنابراین خواهیم داشت؛

قیمت تعادلی × مقدار تعادلی = حداکثر درآمد تولیدکننده

$$\text{تومان } ۱۵۰,۰۰۰ = ۶۰۰ \times ۲۵۰ \text{ : حداکثر درآمد تولیدکننده}$$

(فصل دوم، درس پنجم - تعادل در بازار)

۲۲. گزینه ۳ درست است.

دولت سالیانه بخشی از درآمد مورد نیاز خود را از طریق ایجاد بدهی تأمین می‌کند، یعنی از مردم قرض می‌گیرد و یا آن‌ها را در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری‌های دولت، شریک می‌کند و از محل سود این طرح‌ها، سودی بین آن‌ها تقسیم می‌کند.

(صفحه ۶۵ کتاب درسی) (فصل دوم، درس ششم - سایر درآمدهای دولت)

۲۳. گزینه ۱ درست است.

کفش	چرم‌های طراحی شده	پوست دباغی شده	
۳۰,۰۰۰	۱۷,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	قیمت فروش، بدون احتساب مالیات بر ارزش افزوده
۳۲,۴۰۰	۱۸,۳۶۰	۱۰,۸۰۰	قیمت فروش، با احتساب مالیات بر ارزش افزوده
۲,۴۰۰	۱,۳۶۰	۸۰۰	مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده
↙ -۱,۳۶۰	↙ -۸۰۰	-	اعتبار مالیات بر ارزش افزوده پرداخت شده در مرحله قبل
+۱,۰۴۰	+۵۶۰	+۸۰۰	مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده
۲,۴۰۰			مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده

(فصل دوم، درس ششم - مالیات بر ارزش افزوده)

۲۴. گزینه ۴ درست است.

الف) نادرست است؛ زیرا مالیات بر مصرف را اگرچه نهایتاً مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌کند، ولی وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است. (صفحه ۶۳ کتاب درسی)

ب) درست است. (صفحه ۳۸ کتاب درسی)

ج) نادرست است؛ زیرا در بازار کالا و خدمات (و نه بازار عوامل تولید)، خانوارها خریدار و بنگاه‌ها فروشنده‌اند و پولی که از این بازار عبور می‌کند، به‌عنوان درآمد بنگاه دریافت می‌شود. (صفحه ۴۹ کتاب درسی)

د) درست است. (صفحه ۵۳ کتاب درسی)

ه) نادرست است؛ زیرا کالا و خدماتی که توسط افراد زیادی (و نه گروه مشخصی از افراد) به‌صورت همزمان (و نه در زمان‌های مختلف)، استفاده می‌شود و کسی نمی‌تواند آن‌ها را از استفاده آن محروم سازد، «کالا و خدمات عمومی» نامیده می‌شود. (صفحه ۵۹ کتاب درسی)

(فصل اول، درس چهارم - مرز امکانات تولید - فصل دوم، درس پنجم - جریان چرخشی ساده - تعادل در بازار - درس ششم - ارائه کالای عمومی - مالیات بر مصرف)

۲۵. گزینه ۲ درست است.

الف) منظور از مالیات بر ارزش افزوده، مالیاتی است که از تفاوت ارزش بین کالا و خدمات عرضه‌شده با ارزش کالا و خدمات خریداری‌شده در دوره‌ای مشخص، گرفته می‌شود. (صفحه ۶۳ کتاب درسی)

ب) در نمودار چرخشی تعاملات، دولت با دریافت «مالیات» از خانوارها و «ارائه کالا و خدمات» عمدتاً عمومی به آن‌ها، وارد روابط اقتصادی با خانوارها می‌شود. (صفحه ۶۵ کتاب درسی)

(فصل دوم، درس ششم - مالیات بر ارزش افزوده - جایگاه دولت در جریان چرخشی درآمد)

۲۶. گزینه ۲ درست است.

الف) دولت‌ها برای بهبود عملکرد بازار به بسیاری از محصولات (مانند محصولات دارویی و غذایی) اجازه نمی‌دهند که پیش از انجام برخی آزمایش‌ها و اخذ گواهی معتبر، وارد بازار عرضه شوند.

ب) دولت وظیفه ارائه کالا و خدمات عمومی را برای همه مردم دارد؛ کالا و خدماتی مانند تأمین بهداشت، امنیت، احداث خیابان‌ها، بوستان‌ها، تیرهای چراغ برق، پل‌ها و آتش‌نشانی و ...

ج) دولت به‌منظور بهبود عملکرد بازار، اجازه نمی‌دهد تا زمانی که فروشنده اثبات نکند مالک واقعی چیزی است، آن را بفروشد.

د) به‌منظور بهبود عملکرد بازار، سازمان استاندارد وظیفه دارد کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را تأیید کند.

(صفحه ۵۹ کتاب درسی) (فصل دوم، درس ششم - بهبود عملکرد بازار - ارائه کالا و خدمات عمومی)

۲۷. گزینه ۳ درست است.

اولین و مهم‌ترین هدف مالیات، افزایش درآمد دولت برای تأمین سطح مناسبی از کالا و خدمات عمومی برای همگان است. بنابراین هدف اصلی و مهم از اخذ مالیات این است که درآمد دولت تا حدی بالا برود که عملکرد دولت مؤثر واقع شود. تمام گزینه‌ها به‌استثنای گزینه (۳) در همین راستا است. در گزینه (۳) هدف ثانوی از مالیات، یعنی کاهش فعالیت‌های نامناسب

- مورد اشاره قرار گرفته است. (صفحه ۶۰ کتاب درسی) (فصل دوم، درس ششم - مالیات‌ها - افزایش درآمد دولت)
۲۸. گزینه ۱ درست است.
- کارآفرین با گرفتن مجوزهای لازم در ابتدای راه‌اندازی یک کسب‌وکار، اجازه می‌دهد که دولت به کارش نظارت کند و برای کسب‌وکارش با دولت هماهنگ باشد. (صفحه ۵۷ کتاب درسی) (فصل دوم، درس ششم - طرح مسئله)
۲۹. گزینه ۴ درست است.
- الف) وقتی تولید ناکارا باشد، این امکان وجود دارد که حداقل بیشتر از یک کالا تولید شود؛ بدون آنکه از تولید کالاهای دیگر کاسته شود. (صفحه ۴۱ کتاب درسی)
- ب) کالای معمولی، کالایی است که عواملی چون افزایش درآمد مصرف‌کننده، کاهش قیمت کالا، کاهش قیمت کالای تکمیل‌کننده، افزایش قیمت کالای جانشین و نیز انتظارات مصرف‌کننده از افزایش قیمت آن در آینده، منجر به افزایش تقاضایش می‌شود. (صفحه ۵۰ و ۵۱ کتاب درسی)
- (فصل اول، درس چهارم - کارایی و ناکارایی - فصل دوم، درس پنجم - خریداران یا تقاضاکنندگان)
۳۰. گزینه ۴ درست است.
- مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد و از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند؛ چراکه مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی، کسر می‌شود. (صفحه ۶۳ کتاب درسی)
- (فصل دوم، درس ششم - مالیات بر ارزش افزوده)

علوم و فنون ادبی

۳۱. گزینه ۴ درست است.
- * بررسی گزینه‌ها:
- (۱) با توجه به صفحه ۸۱ کتاب فنون ادبی ۱ درست است.
- (۲) با توجه به صفحه ۸۴ کتاب فنون ادبی ۱ درست است.
- (۳) با توجه به صفحه ۴۵ کتاب فنون ادبی ۳ درست است.
- (۴) با توجه به صفحه ۴۳ کتاب فنون ادبی ۳ نادرست است. (زیرا شاعران دوره بیداری که به زبان کوچه و بازار شعر می‌گفتند فقط به قالب‌های مستزاد، چهار پاره و سرودن ترانه و تصنیف رغبت بیشتری داشتند، نه قصیده.)
۳۲. گزینه ۲ درست است.
- * بررسی گزینه‌ها:
- (۱) متنی از کتاب چهار مقاله نظامی عروضی است به نثر مصنوع
- (۲) متنی از کتاب کشف‌الاسرار و عذة‌الابرار میبیدی است به نثر موزون یا مسجع
- ۳ و ۴) متنی است از کتاب کلیله و دمنه به نثر فنی
۳۳. گزینه ۳ درست است.
- * با توجه به صفحه ۸۳ کتاب علوم و فنون ادبی ۱، این متن از نوشته‌های خواجه عبدالله انصاری است به نثر موزون یا مسجع
۳۴. گزینه ۱ درست است.
- * با توجه به صفحه ۸۱ کتاب فنون ادبی ۱
۳۵. گزینه ۴ درست است.
- * با توجه به صفحه ۱۷ کتاب فنون ادبی ۳، خطاهای متن عبارتند از:
- عرصه هنر او، تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی بود. شعر عارف، ساده و دور از پیچیدگی بود. مضامین اشعار او وطن‌دوستی و ستیز با نادانی بود.
۳۶. گزینه ۲ درست است.
- * شعر گزینه ۲، از ادیب‌الممالک فراهانی است. (صفحه ۱۶ کتاب فنون ادبی ۳)

۳۷. گزینه ۱ درست است.

* با توجه به درس اول کتاب فنون ادبی ۳، به ترتیب صفحات ۱۶، ۱۳، ۱۷، ۲۰ و ۲۰، گزینه ۱ درست است.

۳۸. گزینه ۴ درست است.

* رد گزینه‌های دیگر:

(۱) روزنامه صور اسرافیل: میرزا جهانگیرخان صور اسرافیل

(۲) مجله بهار: میرزا یوسفخان اعتصامی آشتیانی

(۳) شمس‌الدین و قمر: میرزا حسن خان بدیع

۳۹. گزینه ۳ درست است.

* همه گزینه‌ها، در موضوعات شعر عصر بیداری است، به جز گزینه ۳ که درباره آزادگی و آزادی از غیر خداست.

۴۰. گزینه ۲ درست است.

* بررسی گزینه‌ها:

(۱) کلمات عربی مانند: فرقت، احباب

(۲) استفاده از آرایه‌های علم بیان و بدیع، از ویژگی‌های ادبی شعر است نه زبانی.

(۳) واژه‌های غیر ساده مانند: افسانه‌سرایان، اندوه‌گساران، بهاران

(۴) استواری و صلابت زبان شعر، کاملاً آشکار است.

۴۱. گزینه ۴ درست است.

* وزن عروضی گزینه ۴ به دو شکل (مستفعل فاعلاتن فع لن / مفعول مفاعله فعلون) درست است.

۴۲. گزینه ۳ درست است.

* بررسی وزن عروضی گزینه‌ها:

(۱) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

(۲) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلن

(۳) مفتعلن مفاعله مفتعلن مفاعله

(۴) مفعول مفاعله فعلون / مستفعل فاعلاتن فع لن

۴۳. گزینه ۱ درست است.

* بررسی وزن گزینه‌ها:

همه گزینه‌ها بر وزن (فاعلاتن فَعَلاتن فَعَلاتن فَعَلاتن) است، به جز گزینه ۱ که بر وزن (فَعَلاتن فَعَلاتن فَعَلاتن فَعَلاتن) است.

۴۴. گزینه ۴ درست است.

* بررسی وزن گزینه‌ها:

(۱) مفعول مفاعله مفعول مفاعله / مستفعل مفعول مستفعل مفعول

(۲) مفعول مفاعله فعلون / مستفعل فاعلاتن مستف

(۳) مفعول فاعلاتن مفاعله فاعلن / مستفعل مفاعله مستفعل فعل

(۴) مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع

۴۵. گزینه ۳ درست است.

* بررسی گزینه‌هایی که اختیار شاعری زبانی دارند:

(۱) مصراع دوم، هجای دوم: تغییر کمیت مصوت (تبدیل هجای کوتاه به بلند) (وزن بیت: مفعول مفاعله فعلون)

(۲) حذف همزه در هجای پانزدهم هر دو مصراع (وزن بیت: فَعَلاتن فَعَلاتن فَعَلاتن فَعَلاتن)

(۴) مصراع اول، هجای سوم: (تبدیل هجای بلند به کوتاه) (وزن بیت: مستفعل فاعلاتن مستف)

۴۶. گزینه ۲ درست است.

* بررسی اختیار شاعری به کار رفته در گزینه‌ها:

(۱) مفتعلن مفاعله مفتعلن مفاعله (هجای چهاردهم مصراع اول)

۲) فاعلاتن فَعَلَاتِن فَعَلَاتِن فَعَلَن (فقط حذف همزه دارد در هجای دهم و یازدهم مصراع دوم)

۳) مفتعلن فاعلاتُ مفتعلن فع (هجای چهارم مصراع اول)

۴) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن (هجای پنجم مصراع اول)

۴۷. گزینه ۴ درست است.

* بررسی گزینه‌ها:

۱) می‌رسد = ردیف / نگار، بهار = قافیه

۲) نهاده‌ایم = ردیف / رو، سو = قافیه

۳) است = ردیف / گل، مشکل = قافیه

۴) ردیف ندارد / باد (در مصراع اول به معنی هوا)، باد (در مصراع دوم به معنی باشد) = قافیه اصلی / نیست (در مصراع اول،

فعل ربطی منفی، متضاد «است»)، نیست (در مصراع دوم به معنی نابود) = قافیه فرعی ← بنابراین، بیت، ذوقافیتین است.)

۴۸. گزینه ۳ درست است.

* بررسی گزینه‌ها:

۱) بند، شکرخند = قافیه براساس قاعدهٔ دوم / حروف الحاقی ندارد.

۲) آلا، آنجا = قافیه براساس قاعدهٔ اول

۳) رهگذاری، غباری = قافیه براساس قاعدهٔ دوم / حروف الحاقی = ی

۴) پا، رنا = قافیه براساس قاعدهٔ اول

۴۹. گزینه ۱ درست است.

* بررسی گزینه‌ها:

۱) هر دو «روان» به معنی جاری و رونده است ← پس جناس تام محسوب نمی‌شود.

۲) داد (اول) به معنی انصاف و عدالت / داد (دوم و سوم) به معنی بخشید (بن مضارع از دادن) ← بنابراین جناس تام دارد.

۳) داد (اول، سوم، چهارم و پنجم) به معنی عدل و انصاف / داد (دوم) به معنی بخشید / داد (ششم) به معنی فریاد ← بنابراین جناس تام دارد.

۴) غریب (اول) به معنی عجیب و شگفت / غریب (دوم) به معنی ناآشنا ← پس جناس تام دارد.

۵۰. گزینه ۴ درست است.

* بررسی جناس‌های به کار رفته در ابیات سؤال:

الف) أستاذ، إستاذ = جناس ناهمسان یا ناقص حرکتی

ب) یاد، باد = جناس ناهمسان یا ناقص اختلافی

ج) غایب، غیب = جناس ناهمسان یا ناقص افزایشی / غیب، عیب = جناس ناهمسان یا ناقص اختلافی

۵۱. گزینه ۳ درست است.

* بررسی گزینه‌ها:

۱) مهر، ماه = تناسب یا مراعات نظیر / مهر (اول به معنی محبت)، مهر (دوم به معنی خورشید) = جناس تام / دور، دور = تکرار

۲) عشوه، ناز = تناسب / ناز، نیاز = جناس ناقص افزایشی / نیازمند، نیاز = اشتقاق (همریشگی)

۳) ارغوان، سبزه، گلستان، برگ = تناسب / جناس = ندارد / بگرفت، بگرفت = تکرار یا واژه‌آرایی

۴) فانی، باقی = تضاد / باقی، ساقی = جناس / اشاره به واقعه شهادت حضرت عباس (ع) = تلمیح

۵۲. گزینه ۲ درست است.

* بررسی آرایه‌های بیت:

دست، مست، پست = جناس ناقص اختلافی و سجع متوازی / شد، شد = واژه‌آرایی یا تکرار / اشاره به واقعه شهادت حضرت

علی‌اصغر(ع) = تلمیح / تضمین آیه‌ای از قرآن = یا قوم ماذا تعبدون

* رد گزینه‌ها:

۱) جناس ناقص حرکتی و سجع مطرف ندارد.

۳) جناس تام و سجع متوازن ندارد.

۴) تضاد و مراعات نظیر ندارد.

۵۳. گزینه ۴ درست است.

* بررسی گزینه‌ها:

۱) واج‌آرایی = تکرار صامت «ن، ر» در بیت اول و تکرار صامت «ل، س» در بیت دوم / داغ، باغ = جناس ناقص اختلافی در بیت دوم
۲) وزن عروضی ابیات، (مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ / مفعول مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن) است که براساس نظر کتاب، وزن اولی که همسان است ترجیح دارد.

۳) براساس صفحه ۴۶ کتاب فنون ادبی ۳

۴) در بیت دوم، چهار اختیار شاعری زبانی دیده می‌شود (حذف همزه در هجای دوم و دهم مصراع اول / تبدیل هجای کوتاه به بلند در هجای پنجم و سیزدهم مصراع اول)

۵۴. گزینه ۳ درست است.

* در همه گزینه‌ها، به تواضع و فروتنی و افتادگی توصیه و سفارش شده به جز گزینه ۳ که می‌گوید: ما سبک‌مغزان از تواضع و فروتنی به دور هستیم.

۵۵. گزینه ۱ درست است.

* با خوانش دقیق و توجه به مفهوم هر بیت، به راحتی می‌توان به گزینه ۱ رسید.

جامعه‌شناسی

۵۶. گزینه ۱ درست است.

قدرت سیاسی و نظامی غرب باعث شد در نخستین رویارویی فرهنگ غرب و مسلمانان، بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان دچار ازخودباختگی فرهنگی شود. مستشرقین غربی تصویری قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی از امت اسلامی ارائه می‌کردند. (درس ۱۳ دهم)

۵۷. گزینه ۲ درست است.

الف) غرب‌زدگی

ب) غرب‌زدگی جوامع غیرغربی

ج) بسیاری از جوامع غربی در رویارویی با جهان غرب به دلیل اینکه مرعوب قدرت اقتصادی و سیاسی برتر غرب گشتند، به خودباختگی فرهنگی گرفتار شدند. (درس ۱۳ دهم)

۵۸. گزینه ۳ درست است.

الف) ایران اسلامی، آرمان بازسازی هویت اقتصادی خود را با اجرای قانون اساسی و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تعقیب می‌کند.

ب) فروش نفت خام بدون تبدیل آن به مواد دارای ارزش افزوده بالاتر، مانند محصولات پتروشیمی در داخل

پ) اقتصاد مقاومتی، الگویی از اقتصاد پیشرفته، مستقل و مستحکم است.

ت) اقتصادی که مانند چشمه‌ای از درون بجوشد و به تولید داخلی قوی خود متکی است، ولی صرفاً برای خود تولید نمی‌کند، بلکه تولیدات خود را به صورت متعادل با سایر کشورها مبادله می‌کند. (درس ۱۶ دهم)

۵۹. گزینه ۳ درست است.

مقبولیت: احساس رضایت در انجام دستور دیگری

عدم مقبولیت: اکراه در انجام دستورات فرد دیگر

مدار مقبولیت: خواست و اراده دیگری

حق و باطل بودن: مدار مشروعیت

مشروعیت دروغین: قدرت مبتنی بر ایدئولوژی‌های ساختگی (درس ۱۵ دهم)

۶۰. گزینه ۱ درست است.

لیبرال دموکراسی نظامی است که هیچ حقیقت و فضیلت فطری و جهان‌شمولی را به رسمیت نمی‌شناسد و حکومتی دنیوی و این جهانی است. این نظام سیاسی با فرهنگ جهان غرب که رویکردی دنیوی به عالم هستی دارد، سازگار است.

فارابی با افزودن ملاک سوم (دین‌مداری)، مدینه فاضله را جامعه‌ای الهی می‌داند که بر اساس سنت و قانون الهی شکل می‌گیرد. آریستوکراسی نوعی نظام سیاسی است که بر اساس فضیلت شکل می‌گیرد. (درس ۱۵ دهم)

۶۱. گزینه ۳ درست است.

الف- چراکه جمعیت هر جامعه، بخشی از هویت آن محسوب می‌شود.

ب- جمعیت و اقتصاد از عینی‌ترین ابعاد هویت جامعه محسوب می‌شوند.

پ- هرچه حاملان و عاملان یک فرهنگ و معانی آن بیشتر باشند، آن فرهنگ بسط بیشتری می‌یابد. (درس ۱۶ دهم)

۶۲. گزینه ۱ درست است.

جهان غرب هویت خود را بر اساس اقتصاد شکل می‌دهد.

سرمایه‌داری عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی است.

در این جهان، هویت انسان‌ها و جوامع، بیش از هر چیز به دارایی و توان اقتصادی بستگی دارد. (درس ۱۶ دهم)

۶۳. گزینه ۳ درست است.

گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ اشاره به پیدایش و رشد دانش علمی و مطرح شدن یک مسئله خاص در جامعه دارد، اما گزینه ۳ ارتباطی با سؤال ندارد. (درس ۱ دوازدهم)

۶۴. گزینه ۱ درست است.

رویکرد تجربه‌گرایی از نیمه دوم قرن بیستم با چالش‌های متفاوتی روبه‌رو شد.

فلسفه اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی دانستند، اما علوم اجتماعی و انسانی را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی می‌کردند. (درس ۱ دوازدهم)

۶۵. گزینه ۳ درست است.

علوم اجتماعی با فهم معانی کنش‌های دیگران به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها کمک می‌کند.

با داوری و انتقاد درباره کنش‌های اجتماعی، فرصت واکنش و موضع‌گیری اجتماعی مناسب را برای دانشمندان فراهم می‌آورد. (درس ۲ دوازدهم)

۶۶. گزینه ۳ درست است.

اقتصاد، حقوق، تاریخ، باستان‌شناسی، ارتباطات، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی، جمعیت‌شناسی، زبان‌شناسی، مدیریت، روانشناسی اجتماعی و جغرافیای انسانی از جمله رشته‌هایی هستند که پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.

ما با شناخت قواعد زندگی در خانواده، کلاس، شهر، محله، کشور و دیگر اجتماعات، هم از فرصت‌های آن‌ها برخوردار می‌شویم و هم از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان می‌مانیم.

علوم انسانی درباره کنش‌های انسان و آثار و پیامدهای آن بحث می‌کنند. کنش با آگاهی و اراده انسان انجام می‌شود و هدف و معنای خاصی دارد. به همین دلیل شناخت آن، بدون فهم هدف و معنای آن ممکن نیست. علوم انسانی از فعالیت‌های

غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند؛ زیرا فعالیت‌های غیرارادی، کنش نیستند. علومی که به این پدیده‌ها می‌پردازند، با آنکه درباره انسان بحث می‌کنند، جزو علوم انسانی نیستند. (درس ۲ دوازدهم)

۶۷. گزینه ۴ درست است.

محدود دانستن علم به علوم تجربی: با اینکه وبر بر روش تفهیمی به‌عنوان روش ویژه علوم اجتماعی تأکید می‌کرد، اما همچنان علم را به علوم تجربی محدود می‌دانست.

تقلیل انسان‌ها به پیچ‌ومهره‌های نظم اجتماعی (درس ۳ دوازدهم)

۶۸. گزینه ۴ درست است.

انقلاب‌های اجتماعی و اختراعات بزرگ زمانی پدید می‌آیند که انسان از نظم موجود گامی فراتر می‌گذارد.

تأکید بیش از اندازه بر نظم اجتماعی، شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد.

رویکرد پوزیتیویستی، بر آنچه مشاهده می‌شود، تمرکز می‌کند و اغلب معنای کنش و آنچه درون انسان می‌گذرد را نادیده می‌گیرد. (درس ۴ دوازدهم)

۶۹. گزینه ۲ درست است.

عبارت اول: هویت‌زدایی
عبارت سوم: فعالیت و خلاقیت کنشگران

عبارت دوم: قفس آهنین

عبارت چهارم: ارزش‌زدایی (درس ۴ دوازدهم)

۷۰. گزینه ۲ درست است.

برای فهم انگیزهٔ جوانان و نوجوانان نمی‌توان از روش‌های تجربی استفاده کرد، بلکه باید همدلانه با جوانان همراه شد تا مسائل زندگی و آرزوهای آن‌ها را فهمید و آنان را یاری داد.
البته همراهی همدلانه به معنای تأیید کنشگران نیست، بلکه به معنای نگاه کردن به مسائل آن‌ها از منظر خودشان و تلاش برای فهم آن‌ها است. (درس ۴ دوازدهم)

عربی

۷۱. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۲) مستعمره گرداند (۳) عمرتان را در آن گذرانید (۴) استعمار و گردنکشی کردید (ص ۷۱ و ۷۴ عربی دهم)

۷۲. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) معدن، ترجمه واحد (۲) چاه نفت‌ها، تبدیل شده است (۳) تبدیل شده است. به دست آورده (ص ۱۱ و ۲۱ دوازدهم، ص ۷۲ دهم)

۷۳. گزینه ۴ درست است

خطاها به ترتیب:

(۱) حشره کش (۲) هشدار (۳) مصارف، ترجمه ضمیر هم (ص ۷۳ عربی دهم)

۷۴. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۲) آب‌ها (۳) یکی از روزنامه‌نگاران (۴) یک روزنامه‌نگار (ص ۸۵ دهم + ص ۲۱ و ۲۲ دوازدهم)

۷۵. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) طعام: غذا (۲) نصح: درست می‌شود (۴) صغار: کودکان (ص ۷۴ دهم + ص ۲۰ دوازدهم)

۷۶. گزینه ۲ درست است.

هذا التمرین: این تمرین (ص ۱۶ دوازدهم)

۷۷. گزینه ۳ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

(۱) یتذکر، ترجمه مردم (۲) یتذکرون، سوءهم (۴) کائوا یسارعون (ص ۱۲ و ۲۲ دوازدهم)

۷۸. گزینه ۱ درست است.

رد گزینه‌ها:

(۲) حنفی، الجار و المجرور (۳) لازم (۴) مبنی (ص ۷۲ دهم + مرور قواعد در دوازدهم)

۷۹. گزینه ۲ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

(۱) الصفه (۳) مخاطب، مع الفاعل (۴) اسم فاعل (ص ۲۴ عربی دوازدهم)

۸۰. گزینه ۱ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

- (۲) مساعده به شکل مساعده درست است. (۳) کثره به شکل کثره درست است.
 (۴) یحیّر به شکل یحیّر درست است. (ص ۲۰ عربی دوازدهم)

۸۱. گزینه ۳ درست است.

مفسده خبر حرف مشبه است که مرفوع است.

رد سایر گزینه‌ها:

- (۱) صعبا به شکل صعّب درست است. (۲) خبر ندارد
 (۴) مفتاح به شکل مفتاح درست است. (ص ۱۳ عربی دوازدهم)

۸۲. گزینه ۲ درست است.

نفت کش‌ها و هواپیماها و اتوبوس و کشتی‌ها همه وسیله نقلیه هستند.

رد سایر گزینه‌ها:

- (۱) مرغ، کبوترها، جغدها (پنیر فرق دارد) (۳) برف‌ها، باران‌ها، آب‌ها، (بنادر فرق دارد)
 (۴) خورشید، برنج، کره (سوخت فرق دارد) (ص ۸۰ و ۸۱ و ۹۵ عربی دهم)

۸۳. گزینه ۴ درست است.

باید حرفی که بر اسم اثر می‌گذارد (حرف مشبه، لای نفی جنس، حرف جر) پیدا کنیم. در «بالعلم»: حرف «ب» در اعراب، روی علم اثر گذاشته است.

رد سایر گزینه‌ها:

در هیچ‌یک از گزینه‌های دیگر، حروف ذکر شده به‌کار نرفته است. (ص ۸۷ و ۹۰ عربی دهم)

۸۴. گزینه ۱ درست است.

لاتظنّی فعل مفرد مونث مخاطب و نهی است از فعل ظنّ، یظنّ.

رد سایر گزینه‌ها:

- (۲) بعثتی: بعث + نون وقایه + ی
 (۳) لیتتی: لیت + نون وقایه + ی
 (۴) عنّی: عن + نون وقایه + ی (ص ۹۱ عربی دهم)

۸۵. گزینه ۱ درست است.

در این سؤال «حال» را برای مفعول می‌خواهیم و مشغولین حال است برای مفعول (المهندسین)

رد سایر گزینه‌ها:

(۲) و هی تضرّیها جمله حالیه برای فاعل (الدلائین) است. (۳) لذیذا صفت است و «حال» در این عبارت نداریم.

(۴) جائعا حال برای فاعل (الأب) است. (قواعد درس ۲ عربی دوازدهم)

تاریخ

۸۶. گزینه ۱ درست است.

مرجعیت شیعه در جریان نهضت تحریم تنباکو، خط بطلانی بر مطلق بودن قدرت شاه کشید. (تاریخ دوازدهم درس ۵ ص ۶۲)

۸۷. گزینه ۴ درست است.

دوره دوم مشروطه یکی از برهه‌های مهم تاریخ معاصر ایران است. این دوره با فتح تهران به دست مشروطه‌خواهان آغاز شد و دارای دو ویژگی بارز بود: ۱- اختلاف‌های شدید بین طرفداران مشروطه ۲- مداخله‌های آشکار و سلطه‌گرانه روس و انگلیس در سرنوشت ایران. (تاریخ دوازدهم درس ۵ ص ۷۴)

۸۸. گزینه ۱ درست است.

با وجود مخالفت عمومی، روس‌ها در محل یک قبرستان متروک، ساختمان بانک استقراضی روس را بنا نهادند. آیت‌الله سیدمحمد طباطبایی به‌شدت با این کار مخالفت کرد. یکی از حوادث شتاب‌دهنده جنبش مشروطیت ماجرای نوز بلژیکی بود. در واقع، این اولین جرقه نهضت مشروطه بود. (تاریخ دوازدهم درس ۵ ص ۶۵ و ۶۶)

۸۹. گزینه ۴ درست است.

در سال ۱۶۴۶م میان مجلس به رهبری الیور کرامولو و چارلز یکم، پادشاه انگلستان جنگی در گرفت که به پیروزی مجلس انجامید. کرامول نظام پادشاهی را برانداخت و خود رئیس‌جمهور شد. او سپس به دلایل مذهبی با مجلس درگیر شد و آن را منحل کرد. (تاریخ دوازدهم درس ۲ ص ۲۶)

۹۰. گزینه ۱ درست است.

ولتر، مونتسکیو و روسو، سه تن از مشهورترین روشنفکران فرانسه در این دوره بودند. ولتر از اطاعت انسان از عقل مادی و مبارزه با خرافات سخن می‌گفت. مونتسکیو از تفکیک قوای سیاسی و حقوق بشر دفاع می‌کرد. روسو نیز بر اهمیت انتخابات تأکید می‌کرد و تشکیل حکومت را حاصل قراردادی اجتماعی می‌دانست. (تاریخ دوازدهم درس ۲ ص ۲۸)

۹۱. گزینه ۴ درست است.

در دوره هخامنشیان شبکه وسیعی از جاده‌ها ساخته شد که مراکز اصلی حکومت را به یکدیگر و همچنین به کشورهای همسایه وصل می‌کرد. (تاریخ دهم درس ۱۳ ص ۱۲۰)

۹۲. گزینه ۳ درست است.

چنانکه از اساطیر کهن و مندرجات اوستا و سنگ‌نوشته‌ها برمی‌آید، اقوام آریایی مهاجر به ایران همچون آریایی‌های هند، خدایان متعددی را می‌پرستیدند و آن‌ها را یغ (خدا / خدایگان)، آهوره (سرور) و آمرتا (بی‌مرگ) می‌خواندند. آنان برای خشنودی خدایان، حیوانات را قربانی می‌کردند و سرودها و نیایش‌های گوناگونی می‌خواندند. افرادی با عنوان مغ، مراسم و تشریفات دینی را اجرا می‌کردند. اقوام آریایی بر خلاف مردمان ایلام، بین‌النهرین، یونان و ... برای خدایان خویش معابد باشکوه نمی‌ساختند. آنان اعتقاد داشتند که نفوذ و قدرت خدایان‌شان محدود به ناحیه و شهر خاصی نیست، بلکه تمام قلمرو گیتی را در برمی‌گیرد. آریاییان همچنین برخی عناصر طبیعی مانند آب، آتش و خاک را مقدس می‌شمردند. (تاریخ دهم درس ۱۴ ص ۱۲۸)

۹۳. گزینه ۱ درست است.

فارسی باستان، نیای زبان فارسی امروزی و زبان قوم پارس بوده و در دوره هخامنشی به آن سخن می‌گفته‌اند. زبان فارسی میانه یا پهلوی ساسانی که دنباله زبان فارسی باستان به حساب می‌آید، در نواحی جنوب و جنوب‌غربی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت ساسانی شمرده می‌شد. زبان‌های ایرانی نو، به زبان‌هایی گفته می‌شود که در دوران اسلامی به تدریج در مناطق مختلف ایران رواج یافتند. (تاریخ دهم درس ۱۵ ص ۱۲۸)

۹۴. گزینه ۱ درست است.

هنر گچ‌بری در زمان اشکانیان رواج یافت و ساخت بناهای طاقدار، گنبدی و دارای ایوان، از ویژگی‌های معماری دوران اشکانیان به‌شمار می‌رود. (تاریخ دهم درس ۱۶ ص ۱۴۸)

۹۵. گزینه ۲ درست است.

در عصر ساسانیان، اوستا به زبان پهلوی ترجمه و شرح و تفسیرهایی بر آن نوشته شد. همچنین کتاب‌های اعتقادی براساس تعالیم زرتشت به زبان پهلوی تألیف شد. از جمله مهم‌ترین و مفصل‌ترین این کتاب‌ها باید از دینکرد نام برد که دانشنامه‌ای مشتمل بر عقاید زرتشتی است. (تاریخ دهم درس ۱۴ ص ۱۳۴)

جغرافیا

۹۶. گزینه ۲ درست است.

روستاهایی که به‌دلیل موقعیت آب‌وهوایی و دیگر شرایط طبیعی از توان تولید محصولات باغی با ارزشی برخوردارند، اما در مناطق صعب‌العبور (کوهستانی) واقع شده‌اند، تنها در صورتی می‌توان زمینه صادرات محصولات آن‌ها را فراهم آورد که از حمل‌ونقل جاده‌ای استفاده کنیم؛ زیرا این شیوه، انعطاف بیشتری در دسترسی، نسبت به دیگر شیوه‌های حمل‌ونقل دارد.

صفحات ۹۰ جغرافیای ایران (دهم) و ۴۵ جغرافیای کاربردی (دوازدهم)

۹۷. گزینه ۱ درست است.

توجه داشته باشید که مادرشهر به همه شهرهای بزرگی گفته می‌شود که یا مرکز ناحیه یا حتی پایتخت یک کشور هستند. این شهرها اگر جمعیت بالاتر از ۱۰ میلیون نفر را ثبت کنند (در ایران بالاتر از ۱ میلیون نفر جمعیت)، به‌عنوان کلان‌شهر نیز معرفی خواهند شد. حال اگر این کلان‌شهرها در زمینه اقتصادی نیز در مقیاس جهانی فعالیت داشته باشند و دفتر مرکزی شرکت‌های چندملیتی در آن‌ها استقرار داشته باشند، به‌عنوان جهان‌شهر نیز معرفی خواهند شد (مانند سئول در کره جنوبی با جمعیتی بیشتر از ۱۰ میلیون نفر - شرکت چندملیتی سامسونگ و ...). بنابراین اگر شهری، جهان‌شهر معرفی شود، به‌طور قطع کلان‌شهر و مادرشهر نیز محسوب می‌شود. اما ابرشهر یا مگالاپلیس، منطقه‌ای شهری متشکل از بیش از یک کلان‌شهر است که به هم متصل شده‌اند. صفحات ۱۲ و ۱۳ جغرافیای کاربردی (دوازدهم)

۹۸. گزینه ۴ درست است.

افزایش جمعیت شهرنشین در شهرهای بزرگ، مسائل مثبت و منفی متعددی را به همراه دارد؛ در صورتی که جمعیت ورودی با وضعیت اشتغال رسمی و سپس خدمات مختلف عمومی شهری، مطابقت نداشته باشد، منجر به رشد زاغه‌نشینی و حاشیه‌نشینی خواهد شد. در چنین شرایطی ممکن است امنیت و آسیب‌های اجتماعی، به‌ترتیب کاهش و افزایش یابد. اما پدیده حومه‌نشینی، زمانی رخ می‌دهد که وضعیت اشتغال مهاجران و حمل‌ونقل بین شهرها و حومه‌ها شرایط مساعدی دارد و در این شرایط، برخی از جمعیت شهرنشین به اطراف شهرها مهاجرت می‌کنند و از نظر خدمات و اشتغال به شهرها وابستگی دارند. صفحات ۲۱ و ۲۲ جغرافیای کاربردی (دوازدهم)

۹۹. گزینه ۴ درست است.

کلان‌شهر تهران نقش سیاسی، اداری، صنعتی و دانشگاهی را همزمان داراست و بنابراین می‌توان گفت این شهر چندین نقش دارد. این نقش‌ها علاوه بر اینکه به‌مرور زمان توسعه و تکامل یافته‌اند، هر کدام در سیمای این شهر منعکس شده است و توان برپایی نقش‌های مختلف را به‌طور همزمان دارد. اما بحثی از نقش فرعی و اصلی شهرها، در کتاب درسی مطرح نشده است. ص ۸۶ جغرافیای ایران (دهم)

۱۰۰. گزینه ۳ درست است.

تنوع فراوان تولیدات باغی در نواحی مختلف کشورمان (اختلافات شدید حرارتی، آب و هوای گوناگون، خاک مناسب و ...) و وارد کردن ارز فراوان ناشی از صادرات آن‌ها (شرایط مناسب شیوه‌های حمل‌ونقل هوایی، ریلی، جاده‌ای، دریایی)، به‌ترتیب نتیجه گسترش عرض جغرافیایی ایران و زیرساخت حمل‌ونقل مناسب، به‌عنوان رکن زیربنایی در اقتصاد کشورمان است. صفحات ۹۰ و ۹۸ جغرافیای ایران (دهم)

۱۰۱. گزینه ۳ درست است.

دو نهاد دولتی مطرح‌شده، وظایف مشخص و تعریف‌شده‌ای در راستای مدیریت شهری بر عهده دارند؛ به طوری که تأسیس شهرداری با موافقت و هماهنگی وزارت کشور انجام می‌شود (زمانی که جمعیت دائم آن سکونتگاه به حد تعیین‌شده برسد)؛ هماهنگی و پشتیبانی از شهرداری‌ها نیز بر عهده وزارت کشور است؛ و برنامه‌ریزی و مدیریت شهرها بر عهده وزارت راه و شهرسازی است. صفحات ۱۹ و ۳۵ جغرافیای کاربردی (دوازدهم)

۱۰۲. گزینه ۴ درست است.

از سال ۱۳۳۵، روند شهرنشینی در ایران سرعت گرفت و دوره شهرنشینی سریع آغاز شد. مهم‌ترین علل شهرنشینی سریع در دو دسته اصلی قابل توجه است: الف) از آنجایی که بودجه کشور ما متکی به درآمد حاصل از فروش نفت است و این درآمد توسط دولت ذخیره می‌شود، دولت‌ها با استفاده از آن، بیشترین سرمایه‌گذاری‌ها، توسعه کارخانه‌ها و تجهیزات و زیرساخت‌ها را به شهرها اختصاص داده‌اند. ب) از سال ۱۳۴۱ (تقریباً همزمان با روند شهرنشینی سریع) اصلاحات ارضی در روستاها انجام گرفت. اصلاحات ارضی یعنی تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان. در ایران، اصلاحات ارضی در سه مرحله با سلب مالکیت مالکان بزرگ و واگذاری زمین به دهقانان خرده‌پا انجام گرفت، اما به‌سبب تقسیم نادرست زمین، حمایت نکردن دولت از کشاورزان، توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی، نه‌تنها وضع روستاییان بهتر نشد، بلکه شرایط انهدام کشاورزی در ایران فراهم آمد؛ در نتیجه، مهاجرت روستاییان به شهرها شدت گرفت. صفحات ۲۱ و ۲۲ جغرافیای کاربردی (دوازدهم)

۱۰۳. گزینه ۱ درست است.

توجه داشته باشید که الف) مهاجران روستایی که - به دلیل مشکلات اقتصادی روستاها - وارد شهرها شدند، عمدتاً فاقد مهارت و تخصص مناسب برای فعالیت‌های شهری هستند (مهارت آن‌ها در زمینه فعالیت‌های روستایی است). ب) از سوی دیگر، فرصت‌های شغلی دائمی و رسمی نیز عموماً در برخی شهرهای بزرگ جهان محدود است و با میزان جمعیت ورودی، تناسب ندارد. ج) مهاجران روستایی واردشده به شهرها ممکن است به مشاغل غیررسمی (دستفروشی، زباله‌جمع‌کنی و ...) و یا مشاغل موقتی یا روزمزد روی بیاورند. د) در نهایت درآمد مهاجران در شهرهای بزرگ بسیار محدود خواهد بود و تکافوی هزینه‌های مسکن و دریافت برخی خدمات عمومی را نمی‌دهد.

ص ۲۳ جغرافیای کاربردی (دوازدهم)

۱۰۴. گزینه ۲ درست است.

دو نقشه درج‌شده را به‌دقت مورد بررسی تطبیقی قرار دهید. با توجه به اینکه یکی از اصول آمایش سرزمین توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های محیط است و براساس آن، توزیع جمعیت انجام می‌شود، بنابراین با توجه به توزیع طبیعی و متعادل معادن در کشورمان، لازم است بهره‌برداری از آن‌ها و توزیع جمعیت و فعالیت اقتصادی مربوط به آن، مطابق با این نقشه انجام شود تا عملکرد مثبت انسان در محیط قابل اجرا شود.

صفحات ۹۴ و ۹۵ جغرافیای ایران (دهم) و ۳۵ و ۳۶ جغرافیای کاربردی (دوازدهم)

۱۰۵. گزینه ۲ درست است.

حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای، از مزایا و معایبی نسبت به یکدیگر برخوردارند. به بیان دیگر، حمل‌ونقل جاده‌ای مزایایی دارد که استفاده از آن در برخی نواحی مناسب‌تر است (دسترسی به نقاط دورافتاده، حمل‌ونقل کالا در مسافت کوتاه و ...) و معایبی دارد که در صورت استفاده، ما را با مشکلات مختلفی مواجه خواهیم کرد (آلودگی بیشتر محیط زیست و ...). این موضوع برای حمل‌ونقل ریلی نیز قابل بررسی است؛ به این ترتیب که در صرفه‌جویی هزینه حمل‌ونقل کالا و مشکلات کمتر آلاینده‌گی، شرایط مناسب‌تری دارد و در دسترسی به نقاط دورافتاده‌تر شرایط نامساعدتری دارد.

صفحات ۴۵ و ۴۸ جغرافیای کاربردی (دوازدهم)

فلسفه و منطق

۱۰۶. گزینه ۳ درست است.

ساختار قضایای شرطی منفصل، به‌صورت «یا ... یا ...» است و این لفظ، نشانه انفصال میان دو طرف قضیه است. ص ۸۵ کتاب دهم

۱۰۷. گزینه ۳ درست است.

این قضیه، یک قضیه شرطی متصل است و دو جزء مقدم و تالی دارد که قسمت «هر آن کو ز دانش برد توشه‌ای» مقدم است و «جهانی است بنشسته در گوشه‌ای» تالی است. ص ۸۶ کتاب دهم

۱۰۸. گزینه ۲ درست است.

در قضیه اول: اگر فردی معتقد به امامت باشد، می‌تواند هم شیعه باشد و هم مسلمان، ولی نمی‌شود معتقد به امامت باشد، اما نه شیعه باشد و نه مسلمان؛ پس مانع‌الرفع است. در قضیه دوم: مسلمان و غیرمسلمان با هم جمع نمی‌شوند و رفع هم نمی‌شوند؛ پس حقیقی است. در قضیه سوم: نمی‌شود یک فرد هم شیعه باشد و هم غیرمسلمان، یعنی جمع آن‌ها محال است، ولی می‌شود یک فرد نه شیعه باشد و نه غیرمسلمان، یعنی مسلمان باشد، اما شیعه نباشد (مثلاً سنی باشد)؛ پس مانع‌الجمع است. ص ۸۷ کتاب دهم

۱۰۹. گزینه ۱ درست است.

این قیاس، یک قیاس استثنایی اتصالی و از نوع وضع تالی است. در قیاس اتصالی، با وضع تالی نتیجه معتبری به‌دست نخواهد آمد. ص ۹۰ کتاب دهم

۱۱۰. گزینه ۴ درست است.

«شهادت شدن» دارای بار ارزشی مثبت است و «به هلاکت رسیدن» بار ارزشی منفی دارد، اما «مردن» خنثی است. ص ۱۰۵ کتاب دهم

۱۱۱. گزینه ۱ درست است.

در این گزینه، فرد با ذکر دلیل از افراد می‌خواهد که به او رأی دهند، ولی در سایر گزینه‌ها از شیوه‌هایی که از نظر روانی تأثیرگذار است، استفاده شده است. ص ۱۰۸ کتاب دهم

۱۱۲. گزینه ۲ درست است.
وجود و ماهیت دو مفهوم مختلف و متفاوت از یک موجود هستند، یعنی ذهن هر واقعیت خارجی را به دو جزء وجود و ماهیت تحلیل می‌کند. ص ۴ کتاب دوازدهم
۱۱۳. گزینه ۱ درست است.
حمل وجود بر ماهیت نیاز به دلیل دارد و حمل شیر بر حیوان نیز نیازمند دلیل است؛ چون حیوان می‌تواند شیر باشد یا شیر نباشد. ص ۵ کتاب دوازدهم
۱۱۴. گزینه ۳ درست است.
فرق وجود و ماهیت بی‌تردید یکی از اساسی‌ترین آرا و عقاید فلسفی در تفکر اسلامی است که ابن‌سینا این نظر را پایه‌ی یکی از برهان‌های خود در خدانشناسی قرار داد و توماس آکوئیناس که با فلسفه ابن‌سینا آشنا بود، اصل مغایرت وجود و ماهیت را در اروپا گسترش داد. فیلسوفان غربی از طریق فلاسفه مسلمان مجدداً با فلسفه ارسطویی آشنا شدند. ص ۶ کتاب دوازدهم
۱۱۵. گزینه ۲ درست است.
نسبت محمول وجود با موضوع‌های خود یا ضروری است یا امکانی یا امتناعی. موضوع‌هایی که با وجود، رابطه امکانی دارند (یعنی ممکن‌الوجود بالذات هستند)، مانند دو کفه ترازو هستند که در حالت تعادل قرار دارند، ولی اگر علت تامه آن‌ها باشد، به‌وجود می‌آیند و واجب‌الوجود بالغیر خواهند بود. ص ۱۱ کتاب دوازدهم
۱۱۶. گزینه ۴ درست است.
در این عبارت اشاره به این موضوع شده است که اگر علت رشد بذر، تامه باشد و نقصی وجود نداشته باشد، وجود معلول که رشد بذر است، به مرحله وجوب وجود می‌رسد و موجود می‌شود. ص ۱۹ کتاب دوازدهم
۱۱۷. گزینه ۳ درست است.
به نظر دموکریتوس، از برخورد اتفاقی ذرات ریز سرگردان، عناصر و اشیای فعلی در جهان پیدا شده‌اند. برخی از دانشمندان زیست‌شناس معتقدند که فقط آن دسته از جاندارانی که تغییرات بدنی آن‌ها اتفاقاً با محیط سازگار بوده، به حیات خود ادامه داده‌اند. مفهوم اتفاق نه‌تنها نزد عامه مردم، بلکه بر زبان برخی دانشمندان نیز جاری می‌شود. برخی فیلسوفان نیز به اتفاق معتقدند. ص ۲۳ کتاب دوازدهم
۱۱۸. گزینه ۴ درست است.
یکی از معانی اتفاق، رخ دادن حادثه پیش‌بینی نشده است که این معنای اتفاق با هیچ‌یک از اصول و لوازم علیت، مخالف نیست. ص ۲۴ کتاب دوازدهم
۱۱۹. گزینه ۲ درست است.
به نظر هیوم دلایلی که صرفاً متکی بر عقل باشد، مردود هستند؛ زیرا عقل اساساً ادراک مستقل از حس و تجربه ندارد. کانت فیلسوف بزرگ قرن هجدهم نیز راهی متفاوت با دکارت و دیگر فیلسوفان عقل‌گرای پیشین برای پذیرش خدا پیمود. او به جای اثبات وجود خدا از طریق برهان نظم یا علیت یا وجوب و امکان، ضرورت وجود خداوند را از طریق اخلاق و وظایف اخلاقی اثبات کرد. ص ۳۵-۳۶ کتاب دوازدهم
۱۲۰. گزینه ۴ درست است.
کانت استدلالی برای اثبات وجود خداوند ذکر می‌کند که با استدلال ارسطو و دکارت و ابن‌سینا و فراهی متفاوت است. او از اخلاق و وظایف اخلاقی برای اثبات ضرورت اعتقاد به خدا استفاده می‌کند. ص ۳۶ کتاب دوازدهم

روان‌شناسی

۱۲۱. گزینه ۴ درست است.
گزینه ۱: نادرست است؛ زیرا آزمون‌ها باید به‌گونه‌ای باشند که در دفعات متعدد اجرا، نمره یکسان یا تقریباً یکسانی به ما بدهند.
گزینه ۲: نادرست است؛ زیرا ساخت آزمون‌ها بسیار دشوار است، اما اجرای آن‌ها لزوماً دشوار نیست.
گزینه ۳: نادرست است؛ زیرا برای افراد کم‌تجربه، استفاده از آزمون‌ها بیش از آنکه راهگشا باشد، مشکل‌آفرین است.
گزینه ۴: درست است؛ زیرا استفاده از آزمون‌ها و چگونگی اجرا و تفسیر آن‌ها باید به همراه سایر روش‌ها باشد. (درس ۱)

۱۲۲. گزینه ۱ درست است.

اهداف علم روان‌شناسی همانند سایر علوم تجربی به‌ترتیب، توصیف (بیان چیستی)، تبیین (بیان چرایی)، پیش‌بینی و کنترل موضوع پژوهش است. (درس ۱)

۱۲۳. گزینه ۳ درست است.

پژوهش‌های دانشمندان با طرح مسئله شروع می‌شود. آن‌ها با توجه به دانش و تجربه خودشان و پیشینیان سعی می‌کنند پاسخ‌های خردمندانه و سنجیده‌ای به مسئله‌های علمی بدهند که «فرضیه» نام دارد. (درس ۱)

۱۲۴. گزینه ۲ درست است.

ویژگی‌های مربوط به رشد انسان را به‌دلیل پیوستگی رشد، نمی‌توان به‌راحتی به مراحل مشخص تقسیم کرد، اما امروزه اکثر روان‌شناسان رشد، به رشد مرحله‌ای اعتقاد دارند. (درس ۲)

۱۲۵. گزینه ۴ درست است.

در روان‌شناسی به رفتارهایی که وابسته به آمادگی زیستی است، «ریش یا پختگی» گویند. ریش یا پختگی به‌معنای آمادگی زیستی است که خود دارای برنامه رشد طبیعی و منظمی است که می‌تواند تحت تأثیر عوامل محیطی قرار گیرد، ولی تابع آن نیست. (درس ۲)

۱۲۶. گزینه ۳ درست است.

جنبه شناختی رشد: هوش، دقت و توجه، استدلال، تفکر، تصمیم‌گیری، قضاوت، توانایی کلامی و ...
جنبه هیجانی رشد: تحریک‌پذیری، بی‌ثباتی در احساسات، خشم، غم، شادی و تغییر حالت‌های هیجانی (دمدمی مزاج بودن)
جنبه اجتماعی رشد: علاقه‌مندی به بودن در کنار دیگران، ارتباط برقرار کردن با دیگران (خونگرم بودن)، گرایش به همسالان یا خانواده، روابط دوستانه و صمیمانه و ...

جنبه اخلاقی رشد: صداقت و مهربانی، دیندار و انسان‌دوست بودن، به مصالح دیگران فکر کردن و ... (درس ۲)

۱۲۷. گزینه ۲ درست است.

کودکان تحت تأثیر ویژگی ظاهری اشیاء قرار می‌گیرند (پردازش ادراکی). تصور کنید می‌خواهیم ۱/۴ لیتر شیر را در دو لیوان با حجم مساوی بریزیم؛ یکی از لیوان‌ها بلند و باریک است و دیگری پهن و کوتاه. شیر را به مقدار مساوی در هر دو لیوان می‌ریزیم و مقابل کودک ۴ یا ۵ ساله قرار می‌دهیم و از او می‌خواهیم یکی را انتخاب کند. معمولاً این کودکان لیوان‌های بلند و باریک را انتخاب می‌کنند؛ چون تحت تأثیر ویژگی‌های ظاهری آن (پردازش ادراکی)، فکر می‌کنند لیوان بلند شیر بیشتری دارد. (درس ۲)

۱۲۸. گزینه ۱ درست است.

فردی که لباسی با خطوط عمودی می‌پوشد، معمولاً لاغرتر از معمول دیده می‌شود و دلیل آن، خطای ادراکی است؛ زیرا این خطوط باعث می‌شود ما فرد را باریک‌تر ادراک کنیم.

فردی که از اندام خود برداشت نادرستی دارد، دچار خطای شناختی شده است؛ زیرا این برداشت ناشی از طرز تفکر او نسبت به خودش است. (درس ۳)

۱۲۹. گزینه ۴ درست است.

هرگاه فرد، محرکی را اعلام کند که غایب بوده و وجود نداشته، دچار «هشدار کاذب» شده است. (درس ۳)

۱۳۰. گزینه ۳ درست است.

آشنایی نسبی با محرک، یکی از عواملی است که مانع تمرکز می‌شود. یعنی اگر محرک موردنظر به دفعات متعدد ارائه شود، خوگیری و آشنایی با آن شکل می‌گیرد و تمرکز ما کاهش می‌یابد؛ پس آشنایی با محرک و تمرکز رابطه معکوس دارند.

درگیری و انگیزندگی ذهنی یکی از عواملی است که باعث ایجاد تمرکز می‌شود. یعنی هرچه انگیزندگی ذهنی بیشتر شود، میزان تمرکز نیز افزایش می‌یابد؛ پس رابطه مستقیم دارند. (درس ۳)

۱۳۱. گزینه ۱ درست است.

سؤال اول مربوط به تجربه شخصی فرد سؤال‌شونده است و زمان و مکان مشخصی دارد؛ لذا حافظه رویدادی است.

سؤال دوم مربوط به دانش عمومی فرد است؛ لذا حافظه معنایی است. (درس ۴)

۱۳۲. گزینه ۳ درست است.

در پدیده نوک‌زبانی، فرد می‌گوید من پاسخ این سؤال را می‌دانم (اصطلاحاً نوک زبان من است)، ولی نمی‌توانم بگویم. چنین فردی در واقع در مرحله بازیابی مشکل دارد. هرچه نشانه بیشتری داشته باشیم، بازیابی بهتری انجام می‌شود. در پدیده نوک‌زبانی، گفتن اولین کلمه یکی از نشانه‌های مرتبط با آن است. (درس ۴)

۱۳۳. گزینه ۴ درست است.

ثبت اطلاعات عمومی از کارکردهای حافظه معنایی است. گزینه‌های ۱ و ۲: حافظه کاری علاوه بر ذخیره‌سازی کوتاه‌مدت، کمک خوبی برای تفکر است. گزینه ۳: یکی از کارکردهای حافظه کاری این است که فضای کار برای فعالیت جاری ذهن را فراهم می‌کند. (درس ۴)

۱۳۴. گزینه ۴ درست است.

توجه در همه مراحل حافظه، از جمله رمزگردانی و اندوزش امکان خطا وجود دارد. رمزگردانی بزرگسالان، کلی و دربرگیرنده خلاصه موضوع است. رمزگردانی کودکان، جزئی و شامل جزئیات یک رویداد است. (درس ۴)

۱۳۵. گزینه ۲ درست است.

زمان بازیابی	ظرفیت یا گنجایش اندوزش	نوع رمزگردانی	مراحل حافظه انواع حافظه
حدود نیم ثانیه	نامحدود	حسی	حسی
چند دقیقه	7 ± 2 ماده	حسی (همراه با توجه)	کوتاه‌مدت
از چند دقیقه تا آخر عمر	نامحدود	عمدتاً معنایی	بلندمدت

(درس ۴)

آپ کے لیے